

Voordracht bisschop Van den Hende

**Bij gelegenheid van de 4e internationale Rosary Rally van Radio Maria, Stadspark
Eindhoven, 5 oktober 2024**

Bidden en geloven

De opdracht om te bidden en het bidden van Jezus

In het evangelie van Lucas, in hoofdstuk 18, 1, geeft Jezus aan zijn leerlingen de opdracht dat zij steeds moeten bidden en volharden in het gebed en daarin niet mogen verslappen. Jezus vraagt om trouw te blijven aan het gebed maar Hij laat ook zelf zien dat Hij veelvuldig bidt in zijn leven en zending. Onze Heer Jezus geeft dus de opdracht om te blijven bidden en tegelijkertijd gaat Hij ons persoonlijk voor op de weg van het gebed.

Zo bidt Jezus in stilte en afzondering (bijvoorbeeld Lucas 6, 12); Zo gaat Jezus volgens zijn gewoonte naar de synagoge (bijvoorbeeld Lucas 4, 16) en Jezus bidt luid en duidelijk, juist in moeilijke momenten, de psalmen (bijvoorbeeld Lucas 23, 46). In eigen persoon laat Jezus dus zien hoe onmisbaar het gebed is in zijn leven en zending. En de leerlingen maken mee dat Jezus heel intens bidt. Niet zonder reden vragen de leerlingen aan Jezus: “Heer, leer ons bidden” (Lucas 11, 1). In antwoord geeft de Heer het gebed van het Onze Vader (Lucas 11, 2-4, Matteüs 6, 5-14).

Maar in Lucas hoofdstuk 18 vraagt Jezus niet alleen om te blijven bidden en daarin niet te verslappen. Hij stelt ook nog een andere uitdagende vraag. In Lucas 18, 8 vraagt de Heer zich hardop af of Hij nog geloof zal vinden wanneer Hij op aarde terugkeert. Hij zegt: “zal de Mensenzoon bij zijn komst het geloof op aarde vinden?” Een indringende vraag: wat komt er in de loop van de tijd van ons bidden en geloven terecht? Je kunt deze indringende opmerking van Jezus als opdracht verstaan, namelijk: blijf bidden want anders blijft het geloof niet vitaal, blijf trouw aan het gebed om het geloof te kunnen bewaren totdat de Heer wederkomt.

Bidden als leerlingen van de Heer

Om leerling van Jezus te zijn en te blijven is te volharden in bidden dus noodzakelijk. Een levende band met God opbouwen en onderhouden kan niet zonder gebed. Bidden komt zelfs op de eerste plaats en steeds opnieuw. “Bidt zonder ophouden” zegt de apostel Paulus (1 Tessalonicenzen 5, 17). Bidden hoort bij onze roeping als christen en is tevens een voorwaarde om in geloof christen te kunnen blijven.

De Kerk is trouw gebleven aan deze roeping om te bidden. De Kerk heeft steeds de opdracht van de Heer om te blijven bidden ter harte genomen. Voordat het Pinksteren werd, baden de leerlingen -samen met Maria- om de komst van de Heilige Geest (Handelingen 1, 14). En de apostelen wilden hun gebed beslist niet verwaarlozen ondanks alle drukke werkzaamheden. Zij stelden zeven diakens aan om de zorg voor de ondersteuning van de armen in praktijk te brengen, zodat de apostelen zelf zich konden blijven wijden aan het gebed en de bediening van het woord (Handelingen 6, 3-4). En in het boek Handelingen wordt uitdrukkelijk van de eerste christenen gezegd: dagelijks bezochten ze trouw en eensgezind de tempel, en zij braken het brood in een of ander huis (Handelingen 2, 46).

De aanduiding “breken van het brood” is een aanduiding van de eucharistie. Omdat de eerste christenen vervolgd werden en hun geloof niet openlijk konden belijden, vierden zij de eucharistie in een of ander huis. Bidden en liturgie vonden meestal plaats in het verborgene. Het breken van het brood, het vieren van de eucharistie, is ten diepste één groot gebed. Niet zonder reden wordt in onze Kerk het eucharistisch gebed het grote dankgebed genoemd. En het Tweede Vaticaans Concilie (1962-1965) noemt het sacrament van de eucharistie bron en hoogtepunt van heel het christelijk leven (Constitutie over de Kerk, Lumen Gentium 11).

Zoals gezegd, de Kerk is trouw gebleven aan de roeping om te blijven bidden en daarin niet te verslappen. Vanaf de eerste eeuwen was er naast het geloofsleven van gemeenschappen van christenen in de steden, de traditie van gelovigen die zich terugtrokken in de woestijn en in de bergen om in stilte en afzondering te kunnen bidden. Het is de ontwikkeling van het religieuze leven, alleen in de eenzaamheid of als monniken bidden en werken in gemeenschap. Beroemde voorbeelden zijn: de heilige abt Antonius (3e-4e eeuw) in de woestijn en de heilige Benedictus van Nursia (5e-6e eeuw) die met zijn kloosterregel (*Regula Benedicti*) een belangrijk fundament legde voor het kloosterleven. In het leven van de monniken stond het bidden centraal. “Bid en werk” (*Ora et Labora*) schrijft de heilige Benedictus, Volgens een vast schema worden de psalmen gebeden. Meerdere keren per dag komen de monniken samen, van vroeg tot laat, om te bidden.

Uit de traditie van de monniken ontstond uiteindelijk het begin van het rozenkrans gebed zoals wij dat nu kennen. De monniken in de woestijn, de kluizenaars in de 4e eeuw, gebruikten namelijk een zakje met steentjes om hun gebeden te tellen. Maar steentjes kun je gemakkelijk kwijtraken. Men besloot om de steentjes in plaats van in een zakje te doen aan een koord te rijgen. Op deze manier ontstond een ketting van gebed, een gebedssnoer. Later, in het tweede millennium, ontwikkelde zich de gewoonte dat broeders in het klooster of die op het land aan het werk waren, honderdvijftig wees-gegroeten baden, analoog aan de honderdvijftig psalmen die werden gebeden door de paters in het koorgebed in de kloosterkerk. In deze geest werd het rozenkransgebed met de honderdvijftig Ave Maria's ook wel het psalter van Maria genoemd.

De rozenkrans als bijzondere vorm van gebed

In de loop van de eeuwen is het bidden van de rozenkrans wijd verspreid. Natuurlijk heeft het bidden van de rozenkrans het bidden van de psalmen niet vervangen. Ook komt de rozenkrans nooit in plaats van het grote gebed van de eucharistie. Maar wanneer wij als Kerk, als leerlingen van de Heer, de rozenkrans bidden dan geven we op een bijzondere manier concreet gehoor aan de opdracht van Jezus om steeds te blijven bidden en ons gebed niet te laten verslappen. Wanneer wij de rozenkrans bidden, dan bidden we bovendien samen met Maria, zoals de apostelen samen met Maria baden om de komst van de Heilige Geest, in het begin van de Kerk (Handelingen 1, 14). Het evangelie leert ons bovendien dat Maria een biddende vrouw is. Haar antwoord op de vraag van de engel Gabriël die aan Maria vroeg om de moeder van de Heer te worden, is ten diepste een gebed. Het antwoord van Maria aan de engel was: “Mij geschiede naar uw Woord” (Lucas 1, 38). Het evangelie vertelt ons ook dat Maria vanaf het begin alle woorden in haar hart bewaart en overweegt bij zichzelf (Lucas 2,19).

We worden in het evangelie dringend gevraagd om als leerlingen van Jezus steeds te blijven bidden, ook -eeuwen later- in de tijd waarin wij nu leven. Het is onze roeping om als leerlingen van Christus trouw te blijven aan het gebed, juist om ons geloof vitaal te kunnen houden en te bewaren. Bidden: dat wil zeggen persoonlijk in de stilte van ons hart, samen in de gemeenschap van de Kerk en in verbondenheid met Maria, die de eerste gelovige is van het Nieuwe Testament en moeder van de Kerk. In het rozenkrans gebed komen deze

verschillende aspecten heel bijzonder samen, en we overwegen bij het bidden van de rozenkrans bovendien de belangrijke momenten in het leven van Jezus, van Maria en van de Kerk, aan de hand van de geheimen van de rozenkrans. Vanouds overwegen we bij het bidden van de rozenkrans -in verbondenheid met Maria en de Kerk als gemeenschap van geloof- de kernmomenten voor ons geloof, namelijk: de blijde geheimen (I), de droevige geheimen (II), glorievolle geheimen (III) en sinds paus Johannes Paulus II ook de geheimen van het licht (IV).

1. We overwegen het leven en verlossingswerk van onze Heer:

Zijn menswording (I, 3); Zijn doopsel in de Jordaan (IV, 1); Zijn prediking van het evangelie en het koninkrijk Gods (IV, 3); Zijn eerste wonder in Kana (IV 2) en de instelling van de eucharistie (IV, 5); Zijn doodsangst (II, 1); Zijn lijden (II, 2-3-4) en kruisdood (II, 5); Zijn verrijzenis (III, 1) en hemelvaart (III, 2).

2. We overwegen het dienstwerk van Maria en haar plaats in de heilsgeschiedenis

De uitverkiezing van Maria om de moeder van de Heer te zijn (I, 1); het delen van haar geloof in woord en daad, op de eerste plaats met haar nicht Elisabeth (I, 2); de maagdelijke geboorte van Jezus (I, 3), en ook de opname van Maria met ziel en lichaam in de hemel (III, 4) en de kroning van Maria tot koningin van hemel en aarde (III, 5).

3. We overwegen de gemeenschap van de Kerk in het licht van ons geloof

De komst van de Heilige Geest over de apostelen en de andere gelovigen als het eerste begin van de Kerk (III, 3); de noodzaak om ons te bekeren en te geloven in het Rijk van God (IV, 3). Ook noem ik hier in het kader van de Kerk de sacramenten van het doopsel en de eucharistie. Immers Jezus werd gedoopt in de Jordaan (IV, 1) en Jezus stelde te midden van zijn apostelen het sacrament in van de eucharistie (IV, 5).

In het rozenkrans gebed wordt zo al biddend het geloof van de Kerk tot uitdrukking gebracht: ons geloof in Christus en zijn werk van verlossing, onze verbondenheid met Maria, de moeder van God, ons vertrouwen in Gods barmhartigheid. Bij het bidden van de rozenkrans bewaren we net als Maria de woorden en gebeurtenissen van de Heer in ons hart (Lucas 2, 19.51)

Blijven bidden om het geloof te kunnen bewaren

In het eerste vers van Lucas hoofdstuk 18 vers klonk de dringende opdracht om te volharden in gebed. In de Kerk als geheel in verbondenheid met Maria moeten we elkaar als leerlingen van Christus blijven herinneren aan die opdracht om te bidden, elkaar aanmoedigen en ook anderen uitnodigen om te bidden. Zoals gezegd, in vers 8 van Lucas 18 stelt Jezus de ernstige vraag of Hij bij zijn Wederkomst nog het geloof op aarde zal vinden. Dat hangt ook van ons af. Het is ook onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om het geschenk van het geloof dat we uit genade ontvangen hebben, vitaal te houden en te bewaren, persoonlijk en gezamenlijk.

Vandaag op deze dag van de *Rosary Rally*, wil ik heel bijzonder bidden dat we door de kracht van het gebed ons geloof mogen bewaren tot de Heer wederkomt, zodat we met Gods hulp in staat zijn om werkelijk pelgrims van hoop te zijn in ons dagelijks leven te midden van andere mensen.

Pelgrims van hoop, dat is het thema van het komende Heilig Jaar. We mogen pelgrims van hoop zijn die blijven bidden en geloven totdat we de Heer Jezus ontmoeten die zal oordelen over de levenden en de doden. De levende Heer Jezus Christus is onze hoop in eigen persoon en we zijn geroepen om steeds opnieuw te getuigen van de hoop die in ons leeft (1 Petrus 3, 15). Mogen we trouw blijven aan het gebed en zo het geloof in onze eindbestemming bij God bewaren.